

Het Hempensermeer herontdekt

Het drooggemalen meer tussen Hempens en Wergea kent een uitzonderlijke historie en vogelrijkdom. Nu wordt het tijd dat ook de toerist het gebied weet te vinden.

ERWIN BOERS

Terwijl Noord-Holland horden toeristen trekt met zijn bijzondere polderhistorie, zwijgt Friesland over zijn eigen poldererfgoed. Gevolg: de Nederlandse droogmakerij De Beemster bezit nu de status van werelderfgoed, terwijl bijna niemand het verhaal kent van de hiermee vergelijkbare Hempensermeeperolder tussen Hempens en Wergea.

Erg jammer, vinden monumentenstichting Boarnsterhim en eigenaar Staatsbosbeheer. Want wie het gebied vanuit de lucht bekijkt, ziet meteen hoe bijzonder het 'dambordpatroon' van de sloten en weilanden is. De polderstructuur is zeldzaam gaaf. Bovendien gaat het om een hoogwaardig natuurgebied.

De organisaties willen meer mensen naar de polder trekken en deze tegelijkertijd beter beschermen. Tijdens een feestelijke bijeenkomst in Gasterij de Wâldwei dienden zij gisteren bij de nieuwe Leeuwarder wethouder Jan Atze Nicolai een verzoek in om de polder tot gemeentelijk monument aan te wijzen. „De kans dat dit lukt, is heel groot”, antwoordde hij. Waarschijnlijk al deze zomer wordt de polder beschermd.

Bovendien presenteerden de initiatiefnemers een plan om het gebied aantrekkelijker te maken voor bezoekers. Hier is ongeveer 340.000 euro voor nodig. Wandelen, vogels kijken en varen rond de polder moet hiermee eenvoudiger worden. Een nieuwe uitkijktoren bij de Gasterij helpt bezoekers straks om het ge-

Wethouder Jan Atze Nicolai van Leeuwarden bekeek de polder gisteren vanaf een hoge kraan. In zijn handen een symbolisch cadeau van de plannenmakers: een eendenkorf. Links op de achtergrond De Wâldwei en Zuiderburen. FOTO NIELS WESTRA

bied beter te overzien.

De historie van de polder begint in 1784. Op 10 april van dat jaar waarschuwde de *Leeuwarder Courant* aan schippers: Wie nog over het 'Hempenster meer' wilde varen, diende zich „ten spoedigsten voort te schikken”, want de droogmaling zou 'eerstdaags' een aanvang nemen.

Een groepje kooplieden uit Makum liet toen een dijk en een ringvaart aanleggen. Aan de noordzijde verrees een molen, die het meer volledig droog zou malen. Toen dat eenmaal gelukt was, kleurde de nieuwe polder al snel geel, want de grond leende zich het beste voor koolzaadteelt.

Later kwam er gras voor in de plaats en werd het een rundveegebied. Toen Staatsbosbeheer in 1982

Pas sinds kort wordt historische waarde van de polders ingezien

eigenaar was geworden van de landerijen, werd de bodem langzaam omgetoverd tot een van de beste weidevogelgebieden van Nederland.

De monumentenstichting Boarnsterhim werd enkele jaren geleden eigenaar van de monumentale molen die in 1863 werd gebouwd. Wetterskip Fryslân gebruikt deze locatie nog altijd om het gebied droog te houden. De polder ligt 1,5 meter dieper dan de ringsloot en als gevolg

van het hoogteverschil komt er zout en mineraalrijk bodemwater omhoog. Daardoor kent het gebied bijzondere zoutminnende planten.

In zekere zin zijn de Hempensermeeperolder en de iets zuidelijker gelegen Wergaastermeepolder vergeten landschapselementen, waarvan pas sinds kort de historische waarde wordt ingezien. In 1989 opperde de Leeuwarder wethouder Ap Timmermans nog om het meer weer vol water te laten lopen voor recreatie. Staatsbosbeheer gaf echter de voorkeur aan de weidevogels. In plaats van het eerste idee werden er nieuwe meren uitgegraven: de Himpen- en Tearsner Wielen.

Fietsers kunnen het gebied sinds enkele jaren vanaf de noordzijde bereiken, dankzij een nieuw pad vanaf

Zuiderburen over het aquaduct. Voor wandelaars ligt er een speciaal graspad door de polder. Desondanks moet er nog veel werk worden verzet voordat het gebied voor toeristen een logische en herkenbare plek is om naar toe te gaan.

Het wordt nog een hele toer om de Ringsloot weer goed bevaarbaar te maken, terwijl ook wandelroutes nu nog op allerlei bezwaren stuiten. Uiteindelijk moet het zo mooi worden dat er arrangementen kunnen worden bedacht: bijvoorbeeld een spoorwegtje gecombineerd met een hapje en een natuurwandeling.

Een vogelkijkhut zal de belevingswaarde van het gebied vergroten. Ook een oplaadpunt voor elektrisch varen en aanlegsteigers staan op het verlanglijstje.